

Kulturdepartementet
Enheten för språk, nationella minoriteter och arkiv
Dnr: Ku2025/00416

2025 05 13

ku.remissvar@regeringskansliet.se
teresia.stahle.lofgren@regeringskansliet.se

**Arbetslivsmuseernas Samarbetsråds (ArbetSam) yttrande avseende remiss:
Statens maritima och transporthistoriska museers och Statens försvarshistoriska museers redovisning av uppdrag att lämna förslag om organisationsförändring (Ku2025/00416)**

ArbetSam ställer sig positiv till sammanslagning av myndigheterna Statens maritima och transporthistoriska museer och Statens försvarshistoriska museer.

ArbetSam anser att

- det är positivt om sammanslagningen kan leda till effektivisering och minskade kostnader.
- det är negativt med matrisorganisation och att det är önskvärt museerna inom myndigheten självständigt kan utveckla sin särart.
- namnet på den nya myndigheten bör vara Statens militär- och transporthistoriska museer (alternativt Sveriges militär- och transporthistoriska museer), med bibehållande av den nuvarande förkortningen SMTM.

Om Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) är Sveriges största museiförening med drygt 600 medlemsmuseer, 30 organisationer samt enskilda medlemmar. Driftsformerna för dessa museer är mycket varierade: enskilda föreningar, stiftelser, privatpersoner och företag som sköter den vardagliga driften. Ägandeförhållandena är minst lika mångfacetterade med föreningar, stiftelser, kommuner, företag och privatpersoner som ägare. Huvudparten av arbetslivsmuseerna drivs av ideella krafter.

Bakgrund

Bevarandet av industrisamhällets kulturarv vilar idag i stor utsträckning på ideella krafter. I Sverige finns 2 000* museer varav drygt 1 500 är arbetslivsmuseer. När Sverige industrialiserades fanns inte alltid kapital att investera i ångmaskiner. I stället använde man sig av den billigare vattenkraften för att driva maskiner och produktionsutrustning. Sverige har därför, i motsats till exempelvis England, ett stort antal industriella anläggningar utanför städerna där vattenkraften varit en av lokaliseringsfaktorerna. Utanför storstadsområdena har exploateringstrycket inte alltid varit lika stort och många värdefulla industrianläggningar har därför bevarats åt eftervärlden. På dessa platser finns idag arbetslivsmuseer som på ett resurssnålt och hållbart sätt bevarar och befolkar dessa platser. Där berättar man historien om hur Sverige utvecklades från att vara ett jordbruksland till att bli en framgångsrik industrination.

Industrisamhällets kulturarv berättar om hur industrialismen och de stora folkrörelserna i form av liberalism, frikyrklighet, nykterhet, kvinnorörelse och arbetarrörelse formade det moderna demokratiska Sverige. Arbetslivsmuseerna berättar och levandegör historien genom arbete och vardag, ofta med maskiner och tekniska system i drift, men även om livet vid sidan av arbetet. Museernas huvudsakliga inriktning är att ur sina olika perspektiv bevara, bruka, och berätta om industrisamhällets kulturarv. Arbetslivsmuseernas samlingar är idag mycket omfattande.

Landets arbetslivsmuseer har drygt 10 miljoner besök per år.** En stor grupp av dem är barnfamiljer. Flera arbetslivsmuseer erbjuder ett särskilt utbud riktat till barn och unga. Arbetslivsmuseer är attraktiva med sina levande miljöer, få montrar och fungerande maskiner. Flera har goda samarbeten med skolan och bedriver ungdomsverksamhet. Arbetslivsmuseerna är betydelsefulla för förmedlingen av industrisamhällets och dess immateriella, kulturarv.

*Ur rapport Civilt försvar mot 2030 ett totalförsvar i balans av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (Ju2022/01209/SSK).

** Insamling besöksstatistik på arbetslivsmuseer utförd av Arbetets museum och ArbetSam.

Mikael Parr
Ordförande

Lovisa Almborg
Verksamhetsledare